

Και πού δεν έχω πάει, και τι δεν έχω δει!

Ο παππούς μου ο Στρατής ήταν ναυτικός. Ήταν από την Άνδρο. Έχει πεθάνει εδώ και δέκα χρόνια. Τον φωνάζαμε Στρατή Θαλασσινό, από το ποίημα του Σεφέρη, που ήταν ο αγαπημένος του ποιητής.

Πριν από λίγες μέρες, καθώς έψαχνα μέσα σε κάτι παλιές κασέλες, βρήκα ένα τετράδιο. Ήταν τα απομνημονεύματά του, οι σκέψεις του. Ωραία, μεγάλα, καθαρά γράμματα πάνω σε σελίδες γεμάτες από άλλους κόσμους, άλλες μουσικές, άλλες μυρωδιές, άλλα χρώματα. Ιστορίες για λιμάνια, για περιπέτειες, για κινδύνους, για φόβους και γι' αγάπες.

"Αλήθεια, και πού δεν έχω πάει, και τι δεν έχω δει! Νομίζω πως όταν θα φύγω από αυτόν τον κόσμο, θα πάρω μαζί μου κι όλες τις εικόνες που έχουν μείνει στη μνήμη μου. Τι είναι το ταξίδι; Είναι η ίδια η ζωή. Κι εγώ έχω ζήσει πολλές ζωές, γιατί έχω κάνει χιλιάδες ταξίδια σε χιλιάδες μέρη του κόσμου. Το μόνο ταξίδι που δεν έχω κάνει ακόμα, είναι αυτό που δεν έχει γυρισμό.

Το καλοκαίρι στα δεκαέξι μου χρόνια τραγούδησε μια ξένη

φωνή μέσα στ' αυτιά μου

ήταν θυμούμαι στην ακροθαλασσιά, ανάμεσα στα κόκκινα

δίχτυα και μια βάρκα ξεχασμένη στην άμμο, σκελετός...!

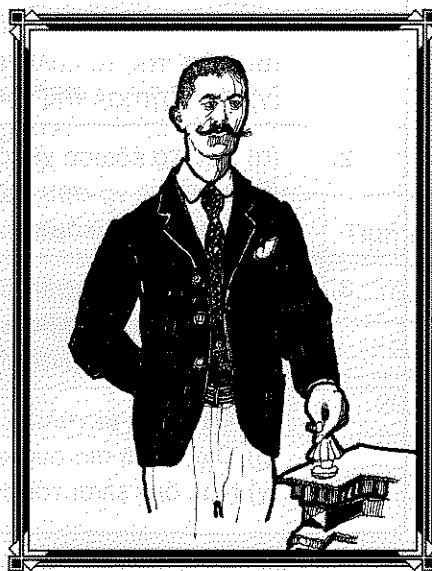
Αυτή η φωνή είν' ακόμα στ' αυτιά μου και τώρα, ύστερα από τόσα χρόνια, και με καλεί πάντα σ' ένα καινούργιο ταξίδι."

Κάθισα δίπλα στην κασέλα ώρες πολλές και διάβασα αυτές τις υπέροχες αναμνήσεις. Έγινα ξαφνικά ταξιδιώτης κι εγώ μέσα από τη ζωή του παππού, έστω και για μια μόνο μέρα.

1

Ρωτήστε και απαντήστε.

1. Τι δουλειά έκανε ο Στρατής;
2. Από πού ήταν;
3. Πότε πέθανε;
4. Γιατί τον φώναζαν Στρατή Θαλασσινό;
5. Τι βρήκε η εγγονή του πριν από μερικές μέρες;
6. Τι υπήρχε μέσα στο τετράδιο;
7. Τι μαθαίνουμε από τη σύντομη παράγραφο που διαβάζουμε από το τετράδιο του Στρατή;
8. Τίνος πιστεύετε ότι είναι το ποίημα;
9. Τι έκανε η εγγονή του Στρατή, όταν βρήκε το τετράδιο;
10. Πώς αισθάνθηκε, όταν το διάβασε;

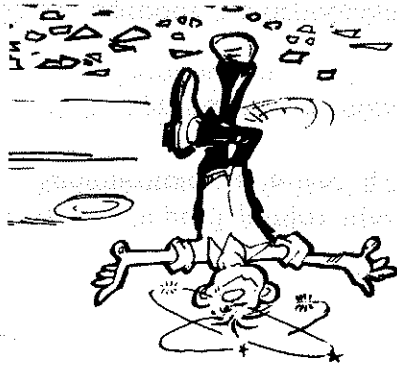
100 : Άμεση Δράση Ατυχημάτων
 166 : Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
 199 : Πυροσβεστική Υπηρεσία

Τηλέφωνα

Πώς
 ως
 μέχρι
 το περιττερο.
 Μεχρι
 να γυρισω, είχε φύγει.

Κοιτάζει

Τι συμβαίνει;
 Τι συμβαίνει;
 Τι συμβαίνει;
 Τι έχει συμβεί;
 Τι έχει συμβεί;
 Τι έχει συμβεί;

1. Τι ώρα συνέβη το ατύχημα;
2. Από που βγήκε το αυτοκίνητο που τους χτύπησε;
3. Τι έπαθε η κοπέλα και τι ο θάνατος;
4. Τι έκανε ο οδηγός του αυτοκινήτου;
5. Ποιος τους βοήθησε;
6. Ποιος κάλεσε το 166;
7. Όταν ήρθε το ασθενοφόρο, πώς ήταν ο θάνατος;
8. Τι είχε συμβεί πριν δύο χρόνια;

5 Ρωτήστε και απαντήστε.

Ήταν τρεις η ώρα το πρωί και γυρίζαμε με το μηχανάκι στο σπίτι, στο Παγκράτι, όταν ένα αυτοκίνητο βγήκε από ένα δρομάκι αριστερά και μας χτύπησε. Πέσαμε κάτω και η πίσω πόδα έπεσε πάνω στο πόδι του θάνατος. Εγώ σηκώθηκα, σήκωσα το μηχανάκι και κοιτάξα να δω αν είχα χτυπήσει ποθενά. Ευτυχώς δεν είχα πάλι τίποτα. Ο θάνατος όμως μάλλον είχε σπασεί το πόδι του. Ο οδηγός του αυτοκινήτου ούτε που σταμάτησε καθόλου, το γαϊδούρι. Όταν να καταλάβω τι έγινε, είχε στρίψει στο φανάρι κι είχε γίνει καπνός. Ο δρόμος ήταν άδειος. Φώναξα "Βοήθεια! Ατύχημα!" τρεις, τέσσερις φορές. Κάποιος κατέβηκε από μια πολυκατοικία και ήρθε να βοηθήσει. Του έδωσα το κινητό μου και του ζήτησα να πάρει το 166. Όταν έφτασε το ασθενοφόρο σε δέκα λεπτά, ο θάνατος πονούσε πολύ, αλλά τουλάχιστον είχε συνέλθει από το σοκ. Ξύπνησε για το νοσοκομείο σκεφτόμουνα πως αυτή τη φορά ήθελαν εγώ η τυχερή. Πριν δύο χρόνια περνού, σ' ένα άλλο ατύχημα που είχαμε, είχα σπασεί εγώ το χέρι μου, ενώ ο θάνατος δεν είχε πάλι τίποτα.

Όπου να καταλάβω τι έγινε, είχε γίνει καπνός

Υπερσυντέλικος

φεύγω	Μέλλοντας		είχα είχες είχε είχαμε είχατε είχαν(ε)	φύγει
	θα	φύγω φύγεις → φύγει		

(1) Τον υπερσυντέλικο χρησιμοποιούμε για μια πράξη που τελείωσε στο παρελθόν, πριν αρχίσει μια άλλη. Συχνά συνοδεύεται από τις λέξεις "ακόμα", "ήδη", "κιάλας" και "πια".

π.χ. Όταν έφτασε η αστυνομία, οι ληστές *είχαν φύγει*.
Όπου να ετοιμαστεί το βραδινό, εγώ *είχα* ήδη κοιμηθεί.

(2) Πολλές φορές, για μια πράξη που έγινε στο μακρινό παρελθόν χρησιμοποιούμε τον υπερσυντέλικο (αντί για τον αόριστο).

π.χ. *Είχα δουλέψει* στην Πορτογαλία πριν πολλά χρόνια.
Όταν *είχα έρθει* στην Αθήνα τότε, κυκλοφορούσαν λιγότερα αυτοκίνητα.

6 Πείτε και μετά γράψτε προτάσεις χρησιμοποιώντας τον υπερσυντέλικο. Χρησιμοποιήστε "μόλις" ή "ήδη", ανάλογα.

π.χ. 07.00: έφτασαν στο αεροδρόμιο - 06.55 : έφυγε το αεροπλάνο
Όταν έφτασαν στο αεροδρόμιο, το αεροπλάνο μόλις είχε φύγει.

1. 07.00 : έφτασαν στο αεροδρόμιο - 06.55 : έφυγε το αεροπλάνο
2. 09.15 : ήρθε η Ματίλντα στην τάξη - 09.00 : άρχισε το μάθημα
3. 10.50 : έφτασε στο σινεμά - 10.15 : η ταινία άρχισε
4. 12.20 : βγήκε στον δρόμο - 12.18 : σταμάτησε η βροχή
5. 16.00 : πήγε να φάει - 15.30 : το εστιατόριο έκλεισε
6. 23.50 : την πήρα τηλέφωνο - 23.25 : η Πέρσα κοιμήθηκε
7. 22.33 : άνοιξαν την τηλεόραση - 22.30 : οι ειδήσεις τελείωσαν
8. 10.15 : πήγα να του μιλήσω - 10.00 : του μίλησε η καθηγήτρια

11 **Ακούστε πάλι τον Ηλία, και γράψτε τον διάλογο ανάμεσα στον Ηλία και τη Φανή.**

1. Ο Ηλίας έψαχνε τη Φανή αλλά δεν μπορούσε να τη βρει.
2. Η Φανή είχε το κινητό της κλειστό.
3. Η Φανή ήταν στο σπίτι της, όταν την πήρε ο Ηλίας.
4. Ο Ηλίας φαίνεται ότι έχει προβλήματα με τη Φανή.
5. Ο Ηλίας ζηλεύει.
6. Ο Ηλίας είναι μικρό παιδί.
7. Της Φανής δεν της αρέσουν τα ψέματα.
8. Αν θέλει η Φανή να είναι με τον Ηλία, δεν πρέπει να του λέει ψέματα.

10 **Ακούστε τον Ηλία στο τηλέφωνο και σημειώστε σωστό (Σ) ή λάθος (Λ).**

9 **Τώρα γράψτε μερικά από αυτά που είπατε στην άσκηση 8.**

Μερικές ιδέες: όταν ήρθα στο μάθημα... / όταν πήγα να κοιμηθώ... / όταν γύρισα στο σπίτι από το...

Μερικές ιδέες:

π.χ. Όταν ήρθα στο μάθημα σήμερα, είχα ήδη φάει πρωινό, είχα πάρει τα παιδιά στο σχολείο, είχα ετοιμάσει το θεσημεριό μου κτλ. Έσύ;

8 **Πείτε σ' έναν συμμαθητή σας τι είχατε κάνει, όταν... και μιλήστε μετξύ σας.**

τους _____ μια από την πολυκατοικία. (νοικιάζω)(μπαίνω)(φεύγω)

5. Η Ιόλη κι ο Γιώργος _____ το διαμέρισμά, όταν _____ ότι οι φίλοι

τραπέζα. (μιάω)(φτάω)

4. Εμείς _____ ήδη στην υπάλληλο, όταν _____ τα παιδιά μας στην

3. _____ στα μαγαζιά, αλλά αυτά δεν _____ ακόμα. (πηγαίνω)(ανοίγω)

σπίτι. (παίρνω)(γυρίζω)

2. Εγώ σε _____ τηλέφωνο στις 9:00, αλλά εσύ δεν _____ ακόμα στο

(ζητάω)(βρίσκω)

1. Όταν της _____ να δουλέψει μαζί μου, αυτή _____ άλλη δουλειά.

7 **Βάλτε τα ρήματα στον σωστό χρόνο.**

Α) πρώτος σπουδαστής να κάνει στο δίπλωμά του την πρώτη από τις παρακάτω ερωτήσεις και εκείνος να του απαντήσει. Τώρα αυτός, με τη σειρά του, πωλεί τον επόμενο. Να κανέτε μικρούς διαλόγους, σύμφωνα με το παράδειγμα.

Παράδειγμα: Έχεις _____ ποτέ σου τεκιά; (τίνα)

A. Έχεις **τίσι** ποτέ σου τεκιά;

B. Ναι, έχω **μει**.

A. Πότε; Που; Σου άρεσε;

B. Πριν πολλά χρόνια, σε ένα πάρτι. Δε μου άρεσε καθόλου.

- 1 Έχεις ποτέ σου σε κάποιο εξωτικό μέρος; (ταξίδευω)
- 2 Έχεις ποτέ σου λείπει στο όριο; (βρίσκω)
- 3 Έχεις ποτέ σου σε περιοδικό ή σε εφημερίδα; (γράφω)
- 4 Έχεις ποτέ σου κάποιο ατύχημα; (παθαίνω)
- 5 Έχεις ποτέ σου ένα θεατρικό πρόγραμμα; (παίζω)
- 6 Έχεις ποτέ σου δελφίνι; (βλέπω)
- 7 Έχεις ποτέ σου μια ψάρι με ρύζι; (δοκιμάζω)
- 8 Έχεις ποτέ σου σε ένα ηφαίστειο; (πλησιάζω)
- 9 Έχεις ποτέ σου λαχέιο; (κερδίζω)
- 10 Έχεις ποτέ σου πρώτος σε ένα διαγωνισμό; (έρχομαι)
- 11 Έχεις ποτέ σου πρώτος σε έναν διαγωνισμό; (έρχομαι)
- 12 Έχεις ποτέ σου πρώτος σε έναν διαγωνισμό; (έρχομαι)
- 13 Έχεις ποτέ σου στην κορυφή ενός βουνού; (ανεβαίνω)
- 14 Έχεις ποτέ σου στη θάλασσα το χερίδι; (κοιμούνται)
- 15 Έχεις ποτέ σου εξω στο υπαίθριο; (κοιμούνται)
- 16 Έχεις ποτέ σου στα χωράφια; (δουλεύω)
- 17 Έχεις ποτέ σου στην έρημο; (περπατώ)
- 18 Έχεις ποτέ σου με κόκκινο με το αυτοκίνητό σου; (περπατώ)
- 19 Έχεις ποτέ σου κανένα βραβείο; (παίρνω)
- 20 Έχεις ποτέ σου φάβαντα; (βλέπω)
- 21 Έχεις ποτέ σου μια εταρία; (δισεύω)
- 22 Έχεις ποτέ σου με εξωγήινο; (παίζω)
- 23 Έχεις ποτέ σου για μια γυναίκα/έναν άντρα; (κάνω)
- 24 Έχεις ποτέ σου φέρει; (οδηγώ)
- 25 Έχεις ποτέ σου ένα κράσι; (κράσι)
- 26 Έχεις ποτέ σου φίδι; (σκοτώνω)
- 27 Έχεις ποτέ σου ένα λαγόνα; (κράσι; (τίνα)
- 28 Έχεις ποτέ σου υπολογιστή στο σπίτι σου; (καλώ)
- 29 Έχεις ποτέ σου μπασκεύει με το Μαϊκά Τζόρνταν; (παίζω)
- 30 Έχεις ποτέ σου ηλίθια; (τσιμπώ)

B Να συμπληρώσετε τους παρακάτω διαλόγους, λέγοντας ότι ήδη έχετε κάνει κάτι.

Παράδειγμα: – Μοιράζεις τις φωτοτυπίες, σε παρακαλώ; – Τις έχω ήδη μοιράσει.

1 – Κάθισε να φάμε.

2 – Πάμε να δούμε το ROCKY No 2;

3 – Θέλεις να σου δανείσω να διαβάσεις αυτό το βιβλίο;

4 – Ξύπνα τα παιδιά, είναι ώρα να σηκωθούν!

5 – Θέλεις βοήθεια στο μαγείρεμα;

6 – Μην ξεχάσεις να τηλεφωνήσεις στην Έλλη!

7 – Ελάτε να σας γνωρίσω δυο καλές μου φίλες!

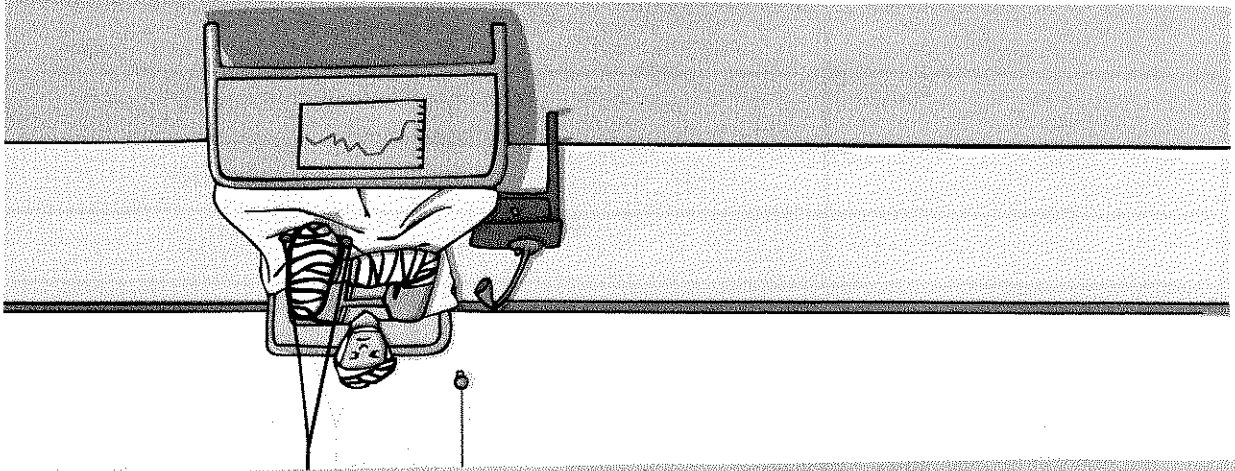
8 – Να πας το αυτοκίνητο στο συνεργείο!

9 – Και τώρα θα σας πω το ανέκδοτο με τον κουρέα και το γιο του!

10 – Θέλεις πολλή ώρα για ζύρισμα;

11 – Σε πειράζει να κατεβάσεις τα σκουπίδια;

12 – Ελάτε ξανά με συμπληρωμένη την αίτηση!

Φίλε μου,
 Σου γράφω από το κρεβάτι του πόνου με σπασμένο το αριστερό μου πόδι, το
 μισό μου κεφάλι και κάμποσα πνεύρα.
 Άοε, αν με δεις, δε θα με γνωρίσεις, έτσι όπως κι έχουν τυλίξει μέσα στους
 επιδέσμους.
 Μ' έχουν κάνει σαν φάντασμα.
 Σ' ευχαριστώ για το τηλεφώνημά σου προχτές και συγνώμη που σου μίλησα
 τόσο λίγο, αλλά εκείνη την ώρα δεν μπορούσα, γιατί μόλις είχαν έρθει στο
 δωμάτιό μου οι γιατροί για την πρώτη εξέταση.
 Από πόνους, τι να σου πω. Ποτέ ως τώρα στη ζωή μου δεν έχω πονέσει τόσο
 πολύ! Μου φαίνεται πως θ' αφήνω να ξαναλάβω στη κνήμη μου. Οι γιατροί
 μου ήλθε ότι σε δύο μήνες το πόδι θα έχω γίνει πολύ καλά, αλλά εγώ δεν
 τους πιστεύω. Έθρεις τώρα, παρηγοριά στον άρρωστο...
 Τέλευτα έχω γίνει και πολύ ρομαντικός! Από το παράθυρο του δωματίου
 μου φαίνεται ένα μικρό κομμάτι παραθύρας. Πρέπει να έχει κλει ή ανοίξει,
 γιατί βλέπω πράσινα φυλλοβόσκια και γκουμπούκια στα δέντρα.
 Άχ, φίλε, δεν περνάνε οι ώρες όταν είσαι ακίνητος πάνω σ' ένα κρεβάτι!
 Το μόνο καλό είναι ότι...

Αντώνης

Αθήνα, 10 Μαρτίου

▼ Να διαβάσετε το παρακάτω γράμμα και να συμπληρώσετε το κομμάτι που λείπει.

Τον έχουν κάνει σαν φάντασμα! 139

■ Να σκεφτείτε πώς ακριβώς ήταν τα λόγια των ανθρώπων που μίλησαν.

Παράδειγμα: Ο Νίκος με ρώτησε γιατί δεν του τηλεφώνησα χθες.

Νίκος: Γιατί δε μου τηλεφώνησες χθες?

- 1 Μόλις τηλεφώνησε ο Γιάννης και είπε να ξεκινήσουμε εμείς και να μην τον περιμένουμε, γιατί του έτυχε κάτι και θ' αργήσει.

- 2 Ρώτησα το Στέφανο αν ήθελε να του βάλω κάτι να πει.

- 3 Σήμερα με ειδοποίησαν από την Ολυμπιακή ότι η βαλίτσα που είχα χάσει στο αεροπλάνο βρέθηκε, και να πάω στο αεροδρόμιο να την πάρω.

- 4 Η Κλειώ παραπονιέται συνέχεια για το θόρυβο που κάνει αυτή η μηχανή.

- 5 Η Γεωργία με ρώτησε αν μ' αρέσει το μαντίλι που της έφερε ο αδελφός της από την Κίνα.

- 6 Η Λία μου ζήτησε να της δανείσω το πιστολάκι μου.

- 7 Ο φούρναρης μου είπε να πηγαίνω άλλη φορά πιο νωρίς, γιατί το μαύρο ψωμί τελειώνει γρήγορα.

- 8 Επιτέλους οι γονείς της είπαν το ναι για το γάμο της με το Μιχάλη.

Από μικρό παιδί η Ελένη ενδιαφερόταν για τους αρχαίους πολιτισμούς και σπούδασε Αρχαιολογία. Πήρε το πτυχίο της πέρσι με πολύ καλό βαθμό. Βέβαια, είναι πολύ πιθανό να μη βρει δουλειά ως αρχαιολόγος.

Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια πολλοί νέοι πτυχιούχοι μένουν άεργοι για χρόνια, επειδή οι θέσεις εργασίας είναι πολύ λίγες. Τα παιδιά και οι οικογένειές τους ξέρον καλά αυτή τη δυσάρεστη πραγματικότητα. η ζήτηση για πανεπιστημιακές σπουδές εξακολουθεί να είναι μεγάλη.

η Ελένη προσέχει δύο παιδιά, που οι γονείς τους εργάζονται και λείπουν πολλές ώρες από το σπίτι. όπως, ψάχνει για κάτι καλύτερο. Τελικά, δεν καταφέρει να δουλέψει ως αρχαιολόγος, θα προσπαθήσει να γίνει καθηγήτρια σε Γυμνάσιο ή Λύκειο.

παρ' όλα αυτά * παράλληλα * γι' αυτό * προς το παρόν * αν

■ Να διαβάσετε το κείμενο και να βγάλετε τις λέξεις που ακολουθούν στη σωστή θέση:

παρ' όλα αυτά 141

7) Ρωτήσαμε τους γείτονες αν μας επιτρέπουν να βάλουμε κάτι πράγματα μας για λίγο καιρό στο υπόγειό τους.

8) Η γιαγιά μου πάντα μου λέει να μάω δυνατά, γιατί δε μ' ακούει.

9) Μια άγνωστη ηλικιωμένη κυρία μου ζήτησε να τη βοηθήσω να περάσει απέναντι.

6) Η κόρη μου μου ζήτησε να την αφήσω να κοιμηθεί λίγο ακόμη.